

י"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
 פר' בהעלותך תשפ"ג • גליון ר"ה

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבוה"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של הגה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

עיקר עבודת האדם בימי נעוריו וגם בימי הזקנה אל ינח ידיו

ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה (במדבר ת, כה).
 נראה לפרש דהכתוב בא לרמוז, דהנה עיקר תשובת ועבודת האדם הוא בילדותו, עוד בו רשפי אש התלהבות, לא כן אם האדם בילדותו לא השיגח לעשות עבודתו בשלמות, אזי בזקנותו כאשר אפסו הכוחות ואש ההתלהבות, אפילו כשעושה עובדין טבין אין בהם מעלה יתירה כל כך.

וזהו שמרמז הכתוב ומבן חמשים שנה כאשר ירצה אז לגשת אל עבודת השם יתברך, ישוב לשון תשובה, מצבא לשון רצון וחשקת העבודה, פירוש צריך לעשות תשובה על חשקת והתלהבות העבודה שחלף ועבר, שאיננו כעת בזקנותו. (דביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

בדרכי מלחמת היצר

וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם בחוצרות וזכרתם לפני ד' אלקיכם ונושעתם מאויביכם (במדבר י, טו). יש ללמוד מדברי הכתוב דרך מוסר במלחמת היצר, שהיא המלחמה התמידית שיש לאדם בעולמו. "וכי תבואו מלחמה בארצכם" היינו בארציות שלכם, שזהו מלחמה קשה וכבדה, כי האדם צריך לאכול ולשתות ולעשות כל מעשיו בתוך הארציות, ועכ"ז לא להמשיך אחרי החומה. ראשית דבר על האדם לדעת "על הצר הצורך אתכם", שהיצר הוא צר הצורך אתכם, וכל הצרות בין ברוחניות ובין בגשמיות באים מאתו. וזהו הכלל הראשון במלחמה, להכיר נכונה את השונא, ולהבין את הצורך להלחם בו.

ולאחר שזכינו להבין ולהכיר זאת בראיה בורה ונכונה, הפעולה הבאה היא "והרעותם בחוצרות", להריע ולפרסם בריש גלי לידע ולהודיע לכל העולם שיש לנו מלחמה מרה וכבדה עם היצר הצורך. ואסור לנו לישוב בשלוה, ולומר שלוי עלי נפשי, ועלינו לאזור חיל כולנו יחד לטכס עצה וגבורה להלחם נגד היצר.

והעצה היעוצה, "וזכרתם לפני ד' אלקיכם", כלומר שתהיו זוכרים תמיד שאתם עומדים לפני ד' אלקיכם, כי הוא ית' מלא כל הארץ כבודו, ולית אתר פנוי מיניה, ועי"ז "ונושעתם מאויביכם". שכאשר זוכרים שהש"ת מצוי אתנו תמיד, אזי אין שליטה ליצר הרע לבלבל את האדם

סימן טוב וציל טוב יהא לנו ולכל ישראל
 בהדרת קודש הגנו לשער בזה ברכת מולא טבא וגדיא יאה קדם מורנו ומאורנו עלי במתי תורה ויראה מודריכנו מאיר נתיבותנו
כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
 לרגל הולדת הנכדה למולא טוב
 בן לחרתנו הרב נפתלי צבי מוטענן שליט"א
 וה"ר שייבה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 לרוות רוב נחת דקדישה מכל יצי"ח
 ועל מי מנחות ינהי' עדי ביאת נוא"צ אבי"ר

ולשקעו בחומריות. וזה סגולה בדוקה להושע מן האויב המה, היצר הרע.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

גהלי אש בקצירת האומר

התקוששו וקושו

רמזו לנו ברמז תיבת "בהעלותך", שכשאתה עוסק להעלות אחרים, יש לקיים משאה"כ (פניני ב, א), התקוששו וקושו, ודרשו חז"ל (ב"מ קט) קשוט עצמן ואחר כך קשוט אחרים. ולזה אמרו "מעלה הי' לפני המנורה", פירוש בעבודה הקדושה להאיר הנרות ולהעלות, הי' צריך הכהן לעלות תחלה בעצמו "שעליה הכהן עומד ומטיב", שבעמדו במדרגה הגבוהה יכול להטיב גם אחרים.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

הצדיק מקריב מהתעלותו

כדי לקרב ישראל לאביהם שבשמים

וידבר ה' וגו' דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (במדבר ט, א). וברש"י בהעלותך, מכאן שמעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב. נראה לרמז בזה דהנה ידוע שהנרות הן הן נשמות ישראל וכדכתיב (משלי כ, טו) "נר ה' נשמת אדם", ומלאכת הטבת הנרות שהיתה מלאכתו של הכהן הגדול בלבד, עיקרה היה להטיב לטהר לזכך ולהגביה את נשמות ישראל לאביהם שבשמים. וכתבי (מלאכי ב, י) "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבקות הוא", ודרשו חז"ל על זה בגמ' (מנ"ט, יד) "אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיו, ואם לאו אל יבקשו תורה מפיו". ופרשו כספה"ק בזה, הכוונה שתפקידו של הרב להיות דומה למלאך והיינו שהמלאכים הם בחינת עומדים, דאינם עולים ממדריגה למדריגה אלא עומדים על מקומם כיצירתם ועשייתם, ולעומת זאת האדם תפקידו להיות הולך ולא יעמוד על מקום אחד אלא בכל עת ובכל זמן ישאף לעלות ולהתעלות בעבודת השי"ת, אמנם הרב והצדיק שצריכים להשפיע לאחרים ולהעלותם מדרגתם למדרגה גבוהה יותר, ע"כ אם יתעסקו רק בהתעלות של עצמם לא יוכלו להקדיש מזמנם להשפיע ולקרב אחרים לתורה ועבודה, ולכן צריכים הצדיקים להתדמות למלאך ה' צבקות לעצור מהילוכם ולהקריב מהתעלותם להיות בחינת 'עומד' כדי שיוכלו להשפיע ולהעלות נשמות ישראל.

ובזה יש לפרש "מעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב", הינו שהכהן גדול העמיד עצמו על מעלה ומדריגה אחת, ועצר עצמו מלעלות עוד ונשארו על עומדו, "ועליה עומד ומטיב", היינו כדי שיוכל להטיב לתקן ולהעלות נשמות ישראל. ובימינו שאין לנו בעוונותינו ביהמ"ק וכהן גדול זהו תפקידם של צדיקי וגדולי הדור לעמוד על עמדם כמלאך ה' צבקות ולהשפיע ולהטיב נשמות ישראל.

(כ"ק מרן רבינו הנחל דוד ז"ע).

"שלך לעולם קיימת"

עניין הפיוס של אהרן באור המנורה הקיימת לעד

מה היה חלישות הדעת, ומה הפיוס של אהרן

רש"י הקדוש בד"ה הראשון בפרשה מביא: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו שלא היה עממה בחנוכה לא הוא ולא שבתו, אמר לו הקב"ה: חיך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות".

ובזה העלו מפרשי התורה כמה תמיהות:

האחד, מה יש מקום לחלישות הדעת, הלא כמו שכל נשיא שבת הקריב יכול היה אהרן הכהן שהוא נשיא שבת לוי לבוא ולהקריב, ומי מנע ממנו להקריב אם רצה.

ועוד זאת בשל"ה הק' (מאמרי ניסן) מובא שביום י"ג ניסן לאחר שאהרן הכהן ראה שבי"ד הימים הראשונים של ניסן הקריבו הנשיאים, בו ביום חלשה דעתו, ואז ביום י"ג ניסן אמר לו הקב"ה "שלך גדולה משלהם" וכו'. ואז ניתנה לו פרשת המנורה. ולכאורה צריך להבין הרי בא' ניסן כשהתחילה עבודת המשכן כבר הדליק אהרן הכהן המנורה, וא"כ מה שייך לפייסו בעבודה שכבר עובד בה מא' בניסן.

לעשות חפצא מהתעוררות דקדושה

ודברים מופלאים מובאים בשם משמואל (פ' בהעלותך) ובישמח משה (בהקדמה לחומש בראשית) ובשפ"א (פ' צו תרמ"ז), ע"פ המובא ברמב"ן על שיר השירים במאמר האמונה וביטחון עה"פ "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ", שכאשר מתעורר בלב אדם שפע של אהבת הבורא, צריך שיתלבש בבחינה של עולם העשיה לעשות פעולה שהיא תהיה הכלי והחפץ שבו תתלבש אותה התעוררות. כגון שילמד תורה או יעשה מצוה בפועל, שאל"כ לא יהיה קיום לאותה התעוררות. וזהו "מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ", שתהיה מלובשת בחפץ שיהיה עבודה כלי לקיום אותו התעוררות.

והנה לאחר שבנ"י חטאו בחטא העגל, והיו מושפלים מאד בנפשם ולא ידעו אם תתקבל תשובתם. ואחרי שנתבשרו ב"סלחתי כדברך" ובנית המשכן, נמשך הענין מחנוכה שנסתיימה בנייתו. וכל כל אותו עת היו באים למרעה"ה לשאול מתי כבר יזכו לדאות שהם מרוצים לבוא והבורא משרה שכינתו ביניהם בפועל.

ריבוי האהבה של ישראל וההתחדשות בכל יום של אהרן

והנה בר"ח ניסן כאשר לאחר כ"כ הרבה זמן של המתנה בנו המשכן, הרגישו בני"י ריבוי עצום ונורא של אהבה בנפשם, וכל הכלים הרגילים שעושים בכל יום לא הספיקו, ולכן נכנס בלבם

המשך בעמוד ב' <<<

של הנשיאים לעשות לעוצם אותה אהבה כלים ע"י הקרבנות הנוספים האלו. אבל אהרן הכהן היה בדורגה שכל יום התחדש נעוריו בעבודתו ית' ולכן כל יום הקריב המנחות חביתין כאילו נתחן מחדש באותו יום.

והשתא מסביר השם משמואל שכאשר ראה את הנשיאים שרצים להביא כל יום כלים לאותה אהבה המיוחדת שהושפעה באותו יום, חלשה דעתו מדוע אינו מרגיש אותו בעירת הלב שלהם שהם מרגישים היום מה שלא היה איתמו. ואצלו אותו אש שמרגיש היום הרגיש ג"כ אתמו. לזה פייסו הקב"ה - כפי שאיתא במדרש שאמר לו **"שלך לעולם קיימת"**, שבשונה מהנשיאים שעכשיו בוערים אבל אין לה קיום תמיד, משא"כ אצלך **"שלך לעולם קיימת"** - שהאש אינה כבויה לעולם.

ומוסיף השם משמואל שלכן פייס הקב"ה את אהרן בהדלקת המנורה, שהרי הגמ' אומרת במס' שבת שמי שמוציא שלהבת מרה"ר לרה"י פטור, שאין זו אותה שלהבת שהוציא, שכן דרך אש שמתחדש כל רגע ואין זה אותו האש שהייתה מקודם. וזה ענין ההדלקה ששייכת לאהרן הכהן, שיש בו התחדשות תמידית שלא מפסיקה לעולם.

וחידוש נפלא מובא ב**באלישיך** הק' שמבאר מהו כפל הלשון בפסוק **"דבר אל אהרן, ואמרת אליו"**, שבתחילה נאמר לאהרן הכהן עצם ציווי ההדלקה, וזה התחיל בא' ניסן, ואח"כ ב"ג ניסן קיבל אהרן הכהן את הסודות הנוראים של המנורה והאורות הגנוזים והטמונים שיש בה.

ובאמונת עתך מוסיף, שזה הכוונה **"להגיד שבחו של אהרן שלא שינה"**, שגם לאחר י"ג ניסן שכבר קיבל את פרי בהעלותך עם סודות המנורה, מלמד שלא שינה, שלא ראו עליו שום שינוי.

כל ההשגות בתורה מכח המנורה הטהורה

וחידוש נורא אומר המהר"ש קלוגר ע"פ מה שמובא ברדב"ז בפירושו מגן דוד על התורה (פ' ויחי), שהנה מי שמתכל על הלבנה במילואה רואה שם צורת אדם, זוהי צורת יעקב אבינו ומוסיף שם שבעצם יעקב אבינו מידתו **"תפארת' סוד השמש"**, ולמעשה בשמש של עולם העשיה נמצא צורת יעקב"א בתוקפו ובתפארתו. אלא שאין שייך שאדם יוכל להסתכל בזה. ולזה עשה הבורא שיראה וישתקף בלבנה דמות יעקב"א שבשמש, ועי"ז יוכלו שיהיה בזה אחיזה בעוה"ז.

ואומר במהרש"ק כיון שרצה הקב"ה שיוכל להיות לנו השגה ותפיסה באור אין סוף ב"ה של הקב"ה, (ובוא במקבילים שלכן נקרא בלשון אור שהוא דבר נשמי שאדם משיג - שאינו יכול להשיג), וזה ע"י התורה הק' שהיא המקיפה דעתו של הבורא, ואור התורה הק' משתלשל ע"י אור המנורה הק', שכל מה שיכולים להשיג בתורה הק' בשכלנו המגושם הוא ע"י המנורה הק'.

וכן מבאר במהרש"ק את הפסוק **"כמראה אשר הראה ה' את משה"**, כמו שזכר משה להשיג בהקב"ה ובתורה בחינת **"במראה ולא בחידות"**, **"כן עשה את המנורה"**, שע"י המנורה עשה הבורא שיהיה אפשרות שיהיה בו השגה, ע"י אור התורה שהושפע מהמנורה.

וחידוש נורא מוסיף המהרש"ק, שבכל כלי המשכן היה מצווה הקב"ה למרע"ה שיסתכל בכלים שנמצאים במקדש של מעלה, **"וראה ועשה בתבניתם"** כאן למטה באותה תכנית שראה בעליונים. משא"כ את המנורה הק' של מעלה נטל הקב"ה מלמעלה והורידה בעצמה כאן למטה, שאינה העתקה מהציור העליון אלא ממש **"כמראה אשר הראה ה' את משה"** - את המנורה העליונה, **"כן עשה את המנורה"** שהיא עצמה תרד ולא בתבניתה, ולכן לא נתבם מי עשאה. ובמדרש אגדה ג"כ מפורש הענין **"כן עשה"** - ע"י הקב"ה נעשית, שנתן את אותו הדבר ממש שעשה למעלה, וכאן נשתלשל למנורת זהב.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"נו"ן הפוכה"

מעיי, ורק באופן הבליעה שטבע השי"ת בדגים שבא להם מזונם לתוך פיהם, ביכולת הדגים לאכול בלי כל טרחה ונזק בהשקט ובטח.

והרמז בזה שיש לנו להתחזק באמונה שאין לנו צורך לרדוף אחר מזונותינו, כי כל מאמצינו אינו מעלה ומוריד, ומה שנשפע עלינו בעזוהשי"ת אין זה מה שרדפנו אחריו להשיגו, אלא בא לנו השפע ממקום אחר, באופן הטוב לנו ביותר, שאין טוב יותר הימנו.

ועפ"ז י"ל דזה באה התורה להורות לנו בנוני"ם ההפוכות, דפעמים אומר האדם אל לבו מה יהיה עם פרנסה, אולי נצא קצת אל העולם הגדול ונשוטט בארץ כדי להשתדל להביא לחם לפי הטף, ובוה הוא מחשב חלילה לנסוע מהר ה'. ע"ז רמזה התורה בנו"ן הפוכה באמרה, **הבט וראה בנו"א** ההפוכה - היינו בדג שנכנס הפוך ברג הגדול הימנו, הרי הדג הזה שנבלע בג הגדול בא לקראתו בלי שרדף אחריו אלא נכנס מאליו באופן הטוב ביותר לבל יזקק הגדול בסניפיו, וע"כ אל לך לנסוע מהר ה' לצורך פרנסתך, אדרבא, חזק ואמץ לבך בתורה ועבודה, וקוה אל ה' שבדואי יזמין לך פרנסתך מידו הרחבה והמלאה באופן הטוב ביותר, כי העובד את ה' ובטוח בו, מקבל פרנסתו מידו הרחבה והמלאה, אל תוך ביתו.

והנה אמרו לרמז **"כל האוכל דג ביום דג ניצול מדג"**, והכוונה בזה שכל האוכל דג ביום השבת שהוא יום השביעי כמנין ד"ג, הרי הוא ניצול מכל דאגה ולא יחסר לו כלום. והביאור בזה יתכן לומר עפ"י דבריו הנ"ל, דהיות **ושבת** הוא יום של אמונה שאנו מאמינים ומעידים שהקב"ה ברא את העולם ומנהיגו, הרי כל מי שאוכל דג ביום זה שמתעלה האמונה, ומבין ענין זה שיש ללמוד מן הדג אשר פרנסתו מגעת לו עד פיו בלי שום יגיעה וטירחה. **ועוד זאת אשר עי"ז** אין מאכלו מזיקו, ובוה הוא מתחזק באמונה ואינו נוסע מהר ה' לחפש לו פרנסה אלא עובדו בלבב שלם ועוסק בתורה, ואינו חוקר ודואג אחר העבודה שמזמין לו השי"ת, הרי בזה הוא ניצול מכל דאגה וטירדה.

בפרשתו (ד' טו) כתיב **ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויבין וינוסו משנאיך מפניך**. ופסוקים אלו מוקפים בנו"ן הפוכה משני עבריהם תחלה וסוף. ודרשו מזה חז"ל (שבת ט"ז) דאין מקומה של פרשה זו כאן, וכתבה כאן כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה, פורענות שניה היא **"ויהי העם כמתאוננים"** ופורענות ראשונה **"ויסעו מהר ה'"**. ובתוס' (ד"ה פורענות) מבאר שנסעו מהר סיני כתינוק הבורח מבית הספר. ואם כי אין לנו כלל ההגה בדור ההוא שהיה דור דעה, אלא שכפי מה שכתוב, הרי בבחינה כלשהיא לפי מדרגתם ה' נחשב להם כאילו ברחו מהר ה', וא"כ כ"ש שאנו בדרך שפל כ"כ יש לנו לזרז אחר יו"ט שבועות נעלה ומרוזים כ"כ, שלא נהיה חלילה כבורחים מהר ה', אחר שהיינו קרובים להר סיני, אלא עלינו להתחזק בלימוד התורה הקדושה ובקיום המצוות, שיהיה הקשר שלנו עם התורה קשר של קיימא.

ובכלי יקר כתב לבאר רמז הענין של הנו"ן הפוכה, דהנה בלשון הגמ' **"נונא"** הוא דג, והדבר ידוע שטבעו של הדג הוא לברוח לעומק הים כי המים הם מקור חיות, וישראל נמשלו לדגים שעיקר חיותם במים ואין מים אלא תורה. וע"כ מאחר שנסעו ישראל מהר ה' כתינוק הבורח מבית הספר, רמזה תורה **"נו"ן הפוכה"**, להודיע דמה שנסוגו אחור מהר ה', הרי זה כדג הפוך הפורש ממקום חיותו ושוחה אל מחוץ למים.

ובעוד אופן יש לבאר רמז הענין דנו"ן הפוכה, ע"פ מה דאיתא מזה"ק **בנחל יצחק** (בראשית ד"ה ויבא) ממורו ורבו החסיד ר' **יצחק שפירא** זלה"ה, דדרך הדגים שכאשר מוצאים בבטן של דג גדול דג קטן הימנו, תמיד יהיה ראשו של הדג הקטן לצד פנים, כי הדג הגדול בולע רק את הדג שבא לקראתו, ולא את הדג שהוא רודף אחריו. והוא פלא גדול שטבע השי"ת בעולמו להשיג על מזונותיו של הדג שדווקא מה שאינו טורח עליו מגיע לתוך פיו. והפלא גדול עוד יותר, דהרי אילו יבלע הדג הגדול את הקטן באופן שירדף אחריו ושיגו הרי בזה הוא מזיק לעצמו, כי סניפיו של הקטן יקרוו בחדותם את לועו ובני

ערבי נחל אמרים ערבים ממאורי החסידות

שלא שפך את השמן לחוץ מרוב דביקות

דרשו רז"ל הובא ברש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, והנה הוקשה להם למה לנו להשמיענו שעשה כן, וכל הפסוק מיותר, על כן דרשו כנ"ל, אבל אעפ"כ טעמא בעי מהו השבח הגדול לאהרן קדוש י"י שלא שינה וכי סלקא דעתך אפילו לפחותי ערך קדוש ממאמר הש"י. ונראה לפרש דהנה איתא בספר חסידים שהיה צדיק אחד דבוק מאוד בדביקות נפלא להש"י, והבריות לא היו יודעים ערכו הנפלא ועשאוהו לשמש בבית הכנסת, והיה ממלא הנרות של בית הכנסת שמן ומחשבתו היה משוטט באהבת ויצרו והיה שופך השמן אצל הכלים מבלי הודע עד שחשבוהו למשוגע, עד שחכם העיר הרגיש שזה מגדול דביקותו ואמר להם שאותו השמש יהיה לחכם במקומו והוא יהיה לשמש תחתיו. והנה תתבונן מזה כי יש צדיקים אשר לגודל דביקותם בקונם מתבטל הרגש גופם ואינם יודעים לאמן ידם במעשה מורגש בעשיה. יתר

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העולה נרותיה כאשר ציוה ה' את משה (ממזכר ת. ט.) וכפ"י "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה"

מרעהו צדיק אחר, לגודל קדושת גופו הגם שהוא דבוק בקונו עכ"ז יפעול בגופו במעשה מורגש מבלי שינוי, והבן.

והנה כוונת הדלקת המנורה בבית המקדש הוא כוונת עצמות לייחד כל המאורות, והנה אהרן קדוש י"י כיוון כל הכוונת האלה בדביקות נפלא ואעפ"כ לא נתבטלו הרגשותיו ונתן השמן במנורה ולא נשפך לחוץ. וזה שאמר רז"ל להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, היינו שלא עשה כמעשה דאותו חסיד, הגם שהדליק עם כל הכוונות הנוראות בדביקות נפלאות. ומה יונעם לזה פירוש הפסוק ויעש כן אהרן [היינו שלא שינה כלל הן במעשה הגופני הן ברוחני, ומפרש מה עשה] אל מול פני המנורה העלה נרותיה [ולא שפך לחוץ, וגם במעשה הרוחני לא חסיר הכוונה בדביקות] כאשר צוה י"י את משה [מבלי מגרעת], והבן.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד
הרה"צ ר' ישראל
ישכר רבינוביץ שליט"א
לרגל אירוסיו בתו
עם החתן הכבוד יצחק מנשה רוזנפלד י"ז
בן הרה"צ ר' יהושע העשיל רוזנפלד שליט"א
מקאלין לעיב
ויה"ר שיהא הבנין עדי עד
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יעקב ריבלי שליט"א
לרגל נישואי נכדו
בן לחתו הרה"ח
ר' אברהם נתן ווייסהוי שליט"א
ויה"ר שיהא הבנין עדי עד
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' נפתלי צבי
מוטצען שליט"א
לרגל הולדת בתו
למול טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

כלא השיב

"מה צריך השי"ת כניכול לעשות כדי לגרום שהשולחן הגדול הזה לא יהיה קיים יותר?" - ר' לייב הגביה קולו במעט וטפח על השולחן הישישי בחזקה, ניכר שאחד כבר דאג למלא את גרונו ביי"ש קצת יותר מלימודו.

"נו, מה אתם שותקים", לא הרפה כאשר התשובה בוששה מלבוא. ההצעות החלו לזרום מכל עבר. מיירכתי השולחן טען אחד שהקב"ה יכול ברגע אחד לשרוף את השולחן, לעומתו טען האחר כי בצורה הזאת עדיין נשאר שולחן כי אם שרוף, אלא הקב"ה יכול ברגע אחד לכלות את השולחן ולאבדו מן העולם. אחד טען בכלל שאפשר לעשות מן השולחן דבר אחר לגמרי, שלל רעיונות העלו החברים, אך פניו של ר' לייב התכרכמו והוא נזף בהם בגערה של חיבה, "יונגעלייט!! לזאת חסידים יקרא! בשביל כך אנחנו יושבים ועוסקים כאן בחסידות כדי שלא תדעו מה לענות על שאלה פשוטה כל כך!"

"אחרי שלמדנו את תורתו של הבעל שם טוב", מתרוכך קולו של ר' לייב במעט, "אחר שהבנו שדבר השם מחיה את העולם בכל רגע, ומבלעדי השי"ת אין שום מציאות בעולם, פשוט וברור שאם רצון השם הוא שהשולחן הזה לא יהיה קיים יותר, הוא פשוט מאבד את הווייתו, כי כל מציאותו וקיומו הוא רק מחיות שבכל רגע ורגע נמשך בו, ואילו מצד עצמו אין לו שום מציאות כלל".

נו, מתעשת ר' לייב ומנער את עצמו, עד עכשיו דיברנו בעלמא, גירעט ארזם און ארזם, הבה ניגש לענין עצמו. הרי אנו אווזים באמצע משלו של הרבי שבא לבאר לנו איך כל העולמות כולם שהם דבר השם אינם מציאות כלל בפני השם וכולא קמיה כלא חשיב וכאין וכאפס ממש. נתבאר לנו, שדיבור אחד אין לו שום ערך ותפיסת מקום לגבי "כח הדיבור" עצמו וק"ו וכ"ש לגבי "כח המחשבה" ומכ"ש וכ"ש לגבי "מהות ועצמות הנפש" שהם העשר כוחות ש'לדיבור אחד' אין שום חשיבות ותפיסת מקום לעומתה".

"במה גדלה כ"כ מעלת 'עצמות ומהות הנפש' על המחשבה עד ש"אין צריך לומר" שהדיבור אחד אין לו תפיסת לגבינו? שאל פנחס'.

"כי המחשבה היא גם כן בחינת אותיות כמו הדיבור רק שהן רוחניות ודקות יותר", עונה לו ר' לייב בלשון רבו, ומבאר, "כאשר אדם חושב דבר-מה, הרי עולות במוחו 'אותיות' אשר אותם הוא חושב. האדם הרי מחושב בלשונו ובשפתו כך שגם המחשבות נקראים 'אותיות המחשבה'. אמנם כאשר הוא מדבר ומוציא המלים משפתו הרי הוא מגדיר את זה יותר ע"י מוצאות הפה, אך עדיין, גם במחשבה הרי הם אותיות, אכן, אותיות רוחניות ודקות יותר".

"אבל עשר בחינות חכמה בינה דעת כו' הן שורש ומקור המחשבה ואין בהם בחינת אותיות עדיין קודם שמתלבשות בלבוש המחשבה". הרי דרך ארוכה יש עד שמגיע דבר אל המחשבה, ראשית יש בכח שכל האדם ידעה על איזה דבר שהוא נחמד ונעים, אח"כ מתעורר בליבו אהבה ותשוקה להשיג את הדבר הזה, ורק אח"כ הוא מגיע לכח המחשבה לחשב ולהרהר בזה איך להשיגו וכדומה. כך שהעשר כוחות הם מוקדמים ורחוקים מאוד מההגדרה של אותיות.

אם כן פשוט עד מאוד שכמה שאין תפיסת מקום' לדיבור אחד כלפי כח המחשבה, "אין צריך לומר" שאין לו תפיסת מקום לגבי מהות ועצמות הנפש".

"וכך מסביר הרבי את מהלך יציאת דבר מהכח אל הפועל מכוחות הנפש והלאה. "למשל כשנופלת איזו אהבה וחמדה בליבו של אדם קודם שעולה מהלב אל המוח לחשב ולהרהר בה אין בה בחינת אותיות עדיין, רק חפץ פשוט וחשיקה בלב אל הדבר הנחמד אצלו, וכל שכן קודם שנפלה התאוה והחמדה בליבו לאותו דבר רק היתה בכח חכמתו ושכלו וידיעתו שהיה נודע אצלו אותו דבר שהוא נחמד ונעים וטוב ויפה להשיגו ולדבק בו כגון ללמוד איזו חכמה או לאכול איזה מאכל ערב, רק לאחר שכבר נפלה החמדה והתאוה בליבו בכח חכמתו ושכלו וידיעתו ואחר כך חזרה ועלתה מהלב להמוח לחשב ולהרהר בה איך להוציא תאוה מכח אל הפועל להשיג המאכל או למיידת החכמה בפועל הרי בכאן נולדו בחינת אותיות במוחו שהן אותיות כלשון עם זעם המדברים במהרהריים בהם כל עניני העולם". הרבי מסביר באופן ברור ביותר - מסכם ר' לייב, "איך דבר אשר הוא עדיין בכח השכל או הלב הרי הוא עדיין אינו בגדר אותיות, ורק כאשר הוא מגיע לשלב המחשבה הוא מתלבש באותיות כל אחד לפי שפתו והבנתו ואח"כ הוא מוציא בדיבור שהוא אותיות הדיבור".

"בכך מסיים הרבי את משלו הארוך אשר מבאר כמה רחוק מתפיסת מקום הוא 'דיבור אחד' לעומת עצם מהות הנפש אשר הוא בוודאי בלתי מוגבל. נו", מחייך ר' לייב באנפין נהירין אל בני החבורה, "אחר שתבאר לנו בטוב טעם ודעת שכל מציאות העולמות והמקור שלהם הוא דבר השם ורוח פיו ית' המלובש בהם, מיותר להסביר שאם דיבור אחד מדבר השם אין לו שום ערך ותפיסת מקום כלפי עצמותו ומהותו של השי"ת בכבודו ובעצמו, כ"ש שהעולמות שנבראו מכח אותו דבר השם "אין להם שום מציאות או ערך או תפיסת מקום לעומת השי"ת".

"ובאשר לשאלתך פנחס'ל, מתקרב ר' לייב אל סיום דברו, "אם העולם אינו במציאות האם זה אומר שכל העולם הוא דמיון", לפי האמור, אמנם מציאות בריאת העולמות נראים כדבר אדיר ונשגב, מציאות חזקה בפני עצמה. אכן, כל זה הוא לענין בשר מצומצם אשר מביט עליה, אך כאשר מתבונן במקור וחיות העולמות, איך שכל העולמות השגיאיים והאדירים אין להם ערך ושום תפיסת מקום כלפי השי"ת בכבודו ובעצמו, הרי הוא מתמלא ביראה נוראה כמה גדול השם ומרומם על כל המעשים ומבין אל נכון שאכן, זהו מציאות העולמות! שאין להם מציאות! כי בטלים ומבוטלים כלפי עצמותו ית'".

"זהו איפה השלב הראשון שבו פותח הרבי ומבאר ענין מהותו ואחדותו ית', ולפי האמור פשוט וברור שאתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם, ואין אפילו הוא אמינא קל שבקלים שעל ידי בריאת העולם נהיה איזה מציאות וחדשה וישנה חדשה אשר תגרום חלילה איזה שינוי כלפי אחדות השי"ת, כי באמת "כולא קמיה כלא חשיב וכאין ואפס ממש".

"שום דבר רע של יהודי"

דמותו הקודרת של נטע פייבל, כאשר יצא מהקודש, עוררה פליאה רבה בקרב אלו מה'יושבים' שהבחינו בו.

הם לא נזקקו לחדות עין יתירה, כדי להבחין שמועקה רבה מציקה את נפשו של נטע פייבל, פניו המכורכמות, ועיניו המבוהלות, העידו לכל רואה, כי שרואה נפשו של האיש במצב קשה, ויהי בעיניהם לפלא. עדים הם יום יום לאבנים המעיקים על לבותיהם של ישראל הנפרקות אחת אחת בחדר הקודש שמחיצות הטבע אינן קיימות בו, ובד בבד לסבר פניהם המשתנה לטובה של כל פוקדי הבית הזה, הנפקדים בו לטובה ולברכה. מה אירע לו לנטע פייבל שיוצא הוא מהרבי בארשת מכורכמת כוזב!

סברו, ונגשו אל נטע פייבל. "מה אירע לנטע פייבל, שמא נוכל לעזור לך?" - ביררו בעדינות.

עיניו של נטע פייבל החלו להגיר דמעות כמעין. "הבאתי איתך, סכום כסף עצום" חילץ נטע פייבל מילים מגרונו בסערת הבכי, "הואו נגנב לי כאן...". "הלואות של כל הידידים, של כל המשפחה, איני יודע מה אעשה..". לבם של ה'יושבים' נכמר ברחמים עזים, אך עדיין לא הבינו. "ומה אמר הרבי?" שאלו. נטע פייבל פרץ במעיין דמעות נוסף. "הרבי אמר 'לא אוכל לעזור לך'".

היושבים החליפו ביניהם מבטים תמהים. "הרבי לא יוכל לעזור? כלום אין הרבי רואה ברוח קדשו איפה הגניבה?" תהו השניים יחד במחשבתם.

אחרי כמה רגעים, נצנץ הרעיון במוחו של אחד מהם. "ר' זעליג!" אמר תיכף לחבירו, ופניו שניהם אורו, "איך לא חשבת על כך?"

"תראה נטע פייבל, יש כאן אחד מהחסידיים בעל רוח הקודש שיוכל להגיד לך איפה הגניבה" בישרו לו.

השניים לקחו את נטע פייבל ונכנסו יחד לביהמ"ד הבעלזאי, והחוו לו על פניו המאירות של אחד היושבים, כשהוא עסוק בעבודת קדשו.

"יהודי זה ר' זעליג שמו, יש לו מדרגה ברוח הקודש, שאם ירצה יוכל להגיד לך בבירור איפה הגניבה נמצאת" אמרו לנטע פייבל. "הוא לא יסכים מסתם להשתמש עם המדרגה שלו, בפרט כאשר הרבי לא רצה להגיד לך, הוא בטח יתחמק ויאמר שאינו יודע מה אתה רוצה ממנו, אך אתה כבר תמצא את הדרכים איך לשלוח ממנו את הידיעה". הוסיפו להדריך אותו.

לאחר שנטע פייבל ניסה את כל הדרכים, למצוץ את הידיעה מבעל הרוח הקודש המתחמק, וללא הואיל, יעץ לו מי שיעץ, לנסות בכח.

היו הימים לפני ראש השנה, וסיפרו לו כי ר' זעליג נוהג להסתגר ביום ראש השנה בחדר צדדי ליד ביהמ"ד להתכונן לתקיעות. "עליך לפלוש אל החדר באותה שעה, ולהודיע לו, כי אינך מניח לו לצאת לתקיעות, טרם יודיע לך מי הוא הגנב" הדריכו אותו "על התקיעות הוא ימסור את הנפש ויעשה גם את זה". במר נפשו ובליט ברירה נקט נטע פייבל בעיצומה של ראש השנה בעצה המפוקפקת, וכך הווה... ר' זעליג נקט בשמו המדויק של הגנב, ואת כל פרטי הגניבה, וכאשר תיכף אחרי החג נגשו נטע פייבל וחבריו, לתבוע את הגניבה, הוא תיכף הודה ומסר את הצרור המלא...

הוליכו עופות את הקול והגיעו עד לחדר הקודש של הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע. הרה"ק ביקש תיכף לקרוא אליו את ר' זעליג. "איך גילית את מה שלא רציתי לגלות?" שאל הרה"ק לר' זעליג הרועד מחדרת קודש כאשר הגיע למעונו כפקודת הקודש.

"דע לך" פנה הרה"ק להדריך את ר' זעליג, כשהוא מגלה לו מכבשונו, למה לא השתמש הוא ברוח קדשו לגלות על מקום הגניבה. "בצעירותך, העניקו גם לי משמים את המדרגה הזו, לראות את כל המתרחש בעולם הגשמי".

אך אז ראיתי שמחמת כן, נגלים לפניי מעשים רעים של יהודים. התחלתי תיכף להתחנן להשי"ת שייטול ממנו את זו המדרגה. מאז תודה לך-ל איני רואה שום דבר רע של יהודי".

מזלא טבא וגדיא יאה
 ברגשי גיל וחרוזה הגנו לשטר בזה כסא דברכתא קדם חרבין צנמ"ס, חרף ובקי בכל חרדי תורה והוראה, מאיר עיניים בשיעוריו הנפלאים, ומתמסר לכולל לכל יחסר המנוג ראש הכולל

הרה"ג ר' נפתלי צבי מוטצען שליט"א
 לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת הבת למז"ט

ויהי"ו שיראה ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה לתפארת בית אבות, מתוך כריות גופא ונחורא מעליא וכט"ס אב"ר כעתות אברכי כולל ערב

ידידנו הנכבד הרה"ר חניניה יו"ט ליפא פרקש הי"ו
 לרגל הולדת בתו למזל טוב ובשעט"מ ויהי"ו שיראה ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר